

„BANCHERUL ROȘU” ÎN DECEMBRIE 1989

La ultima întâlnire, Ceaușescu i s-a lăudat lui Gorbaciov, care cerșea credite și ajutoare din Occident, că România are un excedent de miliarde de dolari FOTO: Arhivele Naționale

România a investit în China și America și are de încasat 2,7 miliarde de dolari, i-a spus Ceaușescu lui Gorbaciov. Prin exces de exporturi și sacrificii de „raționalizare” impuse cetățenilor, Ceaușescu reușise în martie 1989 să achite integral datoria externă a României. Înselând așteptările românilor, nu a slăbit însă deloc jugul privațiilor la care îi supusese. În decembrie, România avea de încasat 2,7 miliarde de dolari imprumutați și

investise în SUA și China. Iar Ceaușescu visa să devină bancherul săracilor din lumea a treia.

Ce plănuia Ceaușescu?

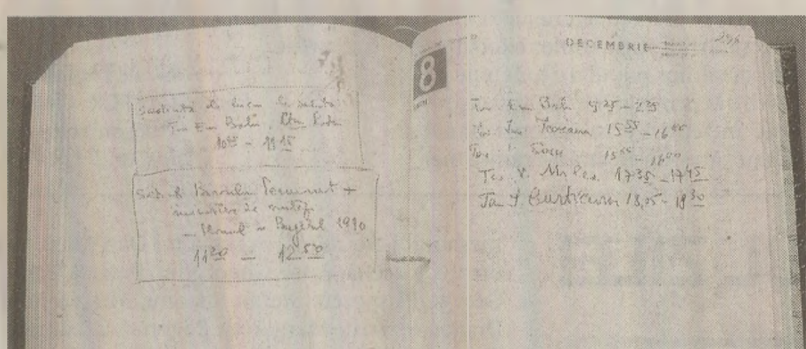
În vreme ce URSS și toate celelalte țări socialiste acumulas credite, Ceaușescu își clama victoria independenței financiare. După plata datoriei, a continuat însă politica de „dezvoltare” a exportului, a menținut cartelele ali-

mentare și a impus noi „economii” în programul de distribuție a energiei electrice și termice. Pe atunci românii credeau că-i obliga foame, întuneric și frig din cauza Casei Poporului și noului Centru Civic al Capitalei. Iar occidentalii implicați în Operațiunea Satelor Românești își închipuiau satele noastre gemând sub lama buldozerilor și opintindu-se în ridicarea blocurilor rurale. „Citorul României” credita însă din bugetul național

investiții străine și alimenta altă iluzie: crearea unei bănci internaționale pentru lumea a treia și țările în curs de dezvoltare. Ion Dincă (fost membru CPEX și viceprim-ministru al Guvernului) a descris astfel în 1993 - în fața comisiei senatoriale de cercetare a evenimentelor din decembrie 1989, condusă de Sergiu Nicolaescu - proiectele lui Ceaușescu:

(Continuare în pag. a II-a)

Agenda Elenei Ceaușescu

Vineri, 8 decembrie 1989, Elena Ceaușescu și-a început primiri la ora 9:25 cu Emil Bobu. Putem presupune că împreună cu acest apropiat colaborator al ei a încropit și programul zilei. Căci următoarea mențiune din agenda se referă la o ședință ținută în sălița cu Bobu și Radu Constantin (orele 10:05-11:15).

După intrarea rodatei comisiei de cadre, a urmat ședința Biroului Permanent împreună cu „minister de sinteză” pe tema planului și bugetului pe 1990 (orele 11:20-12:50).

După amiaza, Elena Ceaușescu i-a primit pe ministrul învățământului, Ion Teoreanu, însoțit de Ion Sasu (orele 15:55-16:40). Fost secretar cu propaganda la Cluj, profesorul Sasu era din luna februarie a aceluși an instructor teritorial al secției de pro-

pagandă și presă a CC al PCR. Să fi proiectat cei trei, împreună, „noi măsuri de perfecționare a educației socialiste în vederea formării omului nou” - arcel perpetuum mobile al căii spre comunism?

Zece minute (17:35-17:45) Elena Ceaușescu a convorbit cu Vasile Milea, ministrul Apărării Naționale. Peste trei zile, efectivele armatei se vor reduce prin trecerea unităților de grăniceri în subordinea Ministerului de Interne.

Programul consemnat în agenda Cabinetului 2 s-a încheiat printr-o întvedere cu șeful Căminării, Silviu Curticeanu (orele 18:05-18:30).

În consemnările din agenda se observă însă mai multe pauze ca de obicei.

Lavinia BETEA

CALENDAR

8 decembrie (vineri)

Soarele răsare la 7:39, apune la 16:36
Luna răsare la 13:23, apune la 2:16
Sărbătoare creștină: Cuv. Patapie și Sofronie; Sf. Ap. Thich, Cezar și Onisifor

S-a întâmplat la

8 decembrie 1989

• Presedintele Filipinelor, Corazon Aquino, a proclamat starea de urgență în întreaga țară, pentru că cei care participaseră la tentativa de lovitură de stat militară continuaseră acțiunile.

• S-a realizat cuplarea modului „Quant-2” cu complexul orbital sovietic „MIR”. Modulul a fost lansat la 26 noiembrie cu ajutorul unei rachete purtătoare de tip „Proton”. La bordul său se aflau echipamente necesare completării aparatului complexului spațial „MIR”, necesare extinderii experiențelor tehnicoștiințifice. Modulul avea o „ecluză” pentru ieșirea cosmonauților în spațiul liber în vederea activităților lor în afară. „MIR” urma să servească și pentru ieșirea cosmonauților cu așa numita „bicicletă cosmică”, „Iraqus”, cu ajutorul căreia puteau să se deplaseze în spațiu. Modulul dispunea de rezerve de apă, combustibil și alimente

Ramona VINTILĂ

Speranțe pentru românii din Bucovina

În noiembrie 1989, înaintea Congresului al XIV-lea, Nicolae Ceaușescu a ridicat într-o ședință a Comitetului Politic Executiv problema Basarabiei și Bucovinei de Nord. În contextul disensiunilor cu Mihail Gorbaciov, liderul român dorea să folosească Pactul Ribbentrop-Molotov pentru a face presiuni la adresa Moscovei.

Discuțiile din CPEX au fost numai de ordin politic, fără a se face referiri la statutul românilor din Uniunea Sovietică în 1989. Despre soarta acestora am discutat cu domnul Gheorghe Jermovici, șeful Catedrei de Filologie Română de la Universitatea din Cernăuți, care acum 20 de ani era cadru universitar în aceeași instituție. Domnia sa își amintește că în 1989 tocmai avusese loc un recensământ al populației. În regiunea Cernăuți, care cuprindea și nordul

Bucovinei, au fost înregistrați 100.000 de români și 85.000 de moldoveni. Statisticile sovietice pentru Ucraina aveau rubrici separate pentru cele două „etnii”. Români erau considerați locuitorii de etnie română din nordul Bucovinei istorice (Transcarpatia), iar moldovenii erau socotiți etnicii români din fostul județ Hotin, repartizat Ucrainei după 1940. Această diferențiere nu se făcea numai pe formularele de recensământ, existând și pe pașapoartele sovietice, care aveau o rubrică privind naționalitatea.

În 1989, românii din regiunea Cernăuți nu aveau voie să se organizeze politic sau să înființeze asociații culturale pe criterii etnice. Beneficiau însă de o serie de drepturi prin care își mențineau limba și tradițiile. Spre exemplu, în regiune

funcționau 90 de școli cu predare în limba „moldovenească” (cu caractere chirilice), unde elevilor li se predau toate obiectele de studiu în graiul matern. Manualele erau editate la Cernăuți, unde funcționa o filială a Editurii Didactice de la Kiev. Problemele de limbă erau soluționate împreună cu lingviștii de la Chișinău, care aveau o colaborare strânsă cu Catedra de Română a Universității din Cernăuți.

În afara școlii, identitatea românească era dificil de promovată. Regimul a interzis înființarea oricărei asociații culturale sau civice. Spre deosebire de alte naționalități din URSS, românii din regiunea Cernăuți nu au „mișcat” pe fondul reformelor gorbacioviste. Poate le era încă vie în minte represiunea din vremea lui Stalin. Au fost discuții între intelectuali să se înființeze unele orga-

nizații culturale, dar numai în cadru restrâns, uitându-se cu atenție cine era în stânga și în dreapta.

În ceea ce privește presa, exista o singură publicație în limba română - Zorile Bucovinei. Ziarul avea apariție cotidiană, fiind „organ” al consiliului regional. Știrile primeau în general situația din Uniunea Sovietică, problemele regiunii, însă era loc și pentru informații cu aspect cultural. Prin editarea unor suplimente s-a reușit publicarea operelor în limba română a unor scriitori bucovineni, s-au tipărit articole despre tradițiile și cultura română. Redacția Zorilor Bucovinei erau în general absolvenții ai Facultății de Filologie Română a Universității din Cernăuți.

(Continuare în pag. a II-a)

LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI

Propuneri privind organizarea alegerilor generale de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare din luna martie 1990

În conformitate cu prevederile Constituției și ale Legii electorale a Republicii Socialiste România nr. 67/1974, propunem ca alegerile generale de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare să aibă loc la data de 11 martie 1990.

Întreaga activitate de pregătire a alegerilor de deputați în Marea Adunare Națională și în consiliile populare se va desfășura în lumina istoricelor hotărâri adoptate de cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român - Congresul marilor victorii, al triumfului socialismului, al afirmării depline a independenței și suveranității României -, în dimineața de profundă efervescență politică, de activitate creatoare și puternică

unitate a întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Pornind de la rolul și importanța deosebită a alegerilor de deputați în viața social-politică a țării, propunem:

I. Cu privire la alegerile de deputați în Marea Adunare Națională
1. Numărul circumscripțiilor electorale să fie de 415, față de 369, câte au fost la alegerile de la 17 martie 1985. Având în vedere creșterea numărului de circumscripții electorale și populației țării, care la data de 1 martie 1990 se estimează a fi de 23.228 de locuitori, norma medie de reprezentare va fi de un deputat la 55.787. Pe județe, numărul circumscripțiilor elec-

torale este prezentat în Anexa nr. 1.

2. Pentru alegerile de deputați din anul 1990 propunem următoarele criterii:

- din totalul de 415 de deputați, 137 să fie deputați centrali (33%) și 278 deputați locali (67,0%). Propunerile pe județe sunt cuprinse în Anexa nr. 2.
- din totalul candidaților de deputați, 50%-60% să fie din rândul membrilor CC al PCR;
- din totalul candidaților se va avea în vedere ca pe puțin o treime să fie nou-propuși;
- din totalul candidaților de deputați, 7,2% să fie membri ai Organizației Democratice și Unității Socialiste;

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

Produce agricole bine întreținute

În județul Iași, conducătorii unităților agricole au fost chestionați de gazetarii locali despre stadiul în care se afla operațiunea de păstrare și conservare a recoltei. La baza de recepționare din Pașcani sistemul de conservare era „radical îmbunătățit printr-o mai optimă compartimen-

tare, spațiile suficiente permiteau o depozitare a produselor pe calitate, și alte măsuri tehnologice pentru menținerea cerealelor în stare viabilă”. Șeful bazei, tehnicianul Acstine Preda a precizat că printr-o invenție proprie a adăugat la hala de prorbumb „sistem auto-propulsat de încărcare, obținând o productivitate a muncii de cinci ori mai mare”.

(Continuare în pag. a II-a)

Trei zile de vineri

Cu numai două săptămâni înainte de 22 decembrie 1989, ziua fugii cuplului Ceaușescu de la Comitetul Central, la Paris s-a ținut cea mai importantă manifestare literară românească organizată până atunci în Franța. Era consacrată poeziei din România, dar nici un poet nu putuse veni din România. Am făcut atunci, pentru Radio Europa Liberă, o cronică intitulată „Cineva se teme de scriitori”.

Nu știam atunci, firește, de unde să fi știut?! Că frica de scriitori avea să

dispară în România atât de curând, după doar două săptămâni, când tot într-o zi de vineri un poet avea să spună la televizor „Dictatorul a fugit!”.

Iată această cronică de acum 20 de ani despre un eveniment de care românii din România n-au aflat decât de la Radio Europa Liberă și de la Radio France Internationale: „Meseria mea e libertatea” - sunt cuvintele poetului Mircea Dinescu.

(Continuare în pag. a II-a)

Satul mamei eroine, vizitat de Ceaușescu

O localitate săracă din județul Vaslui, situată la 8 kilometri de orașul Huși. Valea Grecului. I s-a spus dintotdeauna satul maternitate. Fabrica de copii. Localitatea model, pe care și chinezii sau coreenii ar fi fost invidioși. Cert este că a fost dintotdeauna locul din țară cu indicele cel mai ridicat al natalității în epoca Ceaușescu. Familiile de aici s-au situat mereu în fruntea listei satelor cu cei mai mulți prunci, având în vedere și numărul mic de locuitori. Inșiși Ceaușescu, într-o cuvântare importantă ținută în 1985, l-a dat drept exemplu în acest sens. Era satul etalon pentru Nicolae Ceaușescu. Cu cea mai mare „producție” de copii la hectar. Și spunem așa pentru că fiecare mamă care avea mai mult de cinci odrasle era bonificată (în afara nelipsitelor medalii) cu un lot tip de teren. Pământ la schimb cu copii. De aceea, poate, un sfert din femeile din acest sat erau mame eroine cu până-n zece copii și peste. Media în anii '80 era de șapte copii de familie. Chiar și astăzi, la 20 de ani de la Revoluție, rata natalității rămâne în

Valea Grecului foarte ridicată. Însă acum 20 de ani era cea mai mare. Drept exemplu în acest sens îl constituie numărul de copii din clasele de la școală. „Într-un sat atât de mic, întotdeauna clasele de elevi nu aveau mai puțin de 25 de elevi. De multe ori eu aveam și câte 42-45 de elevi. Și erau câte două-trei clase paralele pe an”, își amintește învățătoarea Maria Matei.

Locuri insuficiente la grădiniță

La intrarea de pe drumul pietruit ce coboară dinspre șosea te întâmpină tipetele copiilor. Parcă ești Oblio în țara copiilor neastâmpărați. O mare de ciufuri, perechi-perechi de puști neastâmpărați care își întrebă mamele din curți dacă tații pleacă la muncă în Italia nu au sunat sau dacă nu au trimis vreun pachetel, o bulă de oxigen pentru supraviețuirea pe timp de criză.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Serile de rummy

În 1989, Elena M. avea 42 de ani și preda limba română într-un sat din Moldova. Ea își amintește că toamna târziu, când soarele apunea repede, se întâmpla în unele seri cu câțiva prieteni, învățători și profesori, și juca rummy.

Era una dintre puținele distracții de care aveau parte pe vremea lui Ceaușescu. „Ne adunam pe rând la câte o familie acasă, cam o dată pe săptămână, de obicei sămbătă, pen-

tru că duminica era singura noastră zi liberă și puteam să stăm mai târziu. După ce terminam orele și ne mai aranjam treburile pe-acasă, pe la ora 9:00 seara plecam să jucăm rummy. Gazda pregătea câteva gustări: săratele, făcute din făină, margarină și puțin chimen, miez de nucă prăjit în tavă, la cuptor, iar uneori, boabe de soia prăjite la fel, în tavă.

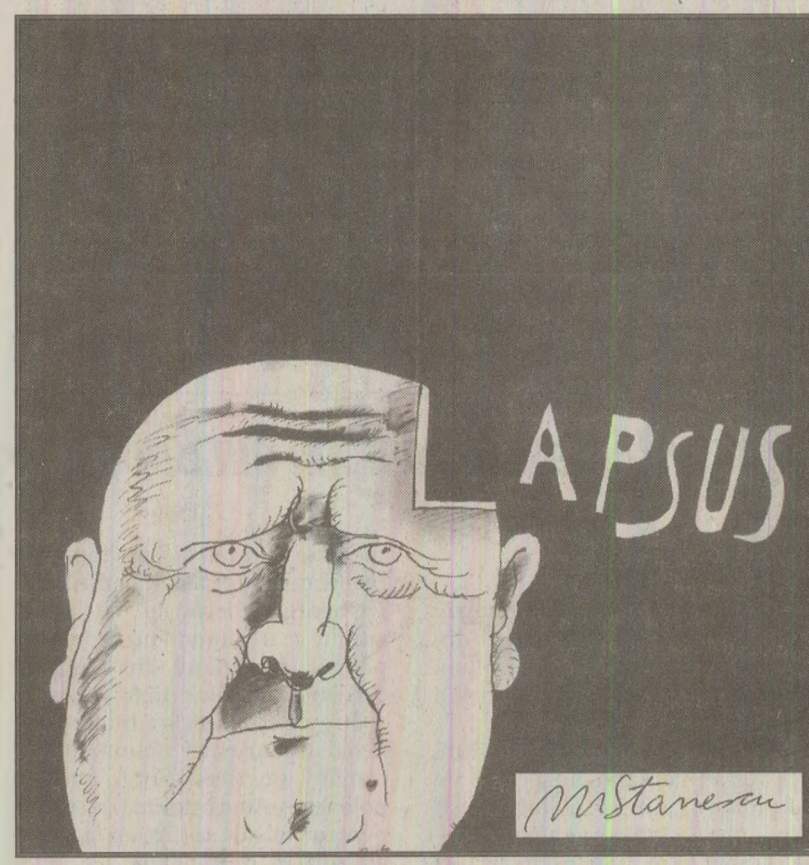
(Continuare în pag. a II-a)

Agenda Elenei Ceaușescu

În ceea ce ne privește, nu ne oprim decât la un singur discurs. Iarăși și țarași, al lui D.R. Popescu. Deoarece e vorba de un scriitor. Deci mai răspunzător față de cuvânt. Și de un președinte al Uniunii Scriitorilor, trădându-și confrății în această degradare a rostrii.

Într-adevăr, deși prezent ca delegat al organizației municipale de partid București, D.R. Popescu și-a depus ofrandă curteană în numele scriitorilor române în integralitatea sa. Știm bine că nimeni nu citește astfel de producții. Dar cel puțin de data asta, din motivele expuse, trebuie să suportăm lectura „Congresul nostru, a spus deci D.R. Popescu, întruneste în aula patriei întregul popor. Poate că nu e greșit să spunem că este un Congres al poporului român pentru viitorul poporului român.”

(Continuare în pag. a II-a)

TREI ZILE DE VINERI

(Urmare din pag. 1)

Le-am auzit, rostite chiar de Mircea Dinescu, vineri seara, la Centrul cultural „Georges Pompidou” din Paris, unde a avut loc, pe parcursul a mai mult de șapte ore, cea mai importantă manifestare literară românească organizată până acum în Franța.

A fost găzduită de Centrul „Georges Pompidou” în cadrul „revistei vorbite”, o tradițională și foarte prestigioasă modalitate practică aici de informare și dezbateră culturală. Intitulată „Ziua poeziei din România”, această ediție a „poeziei vorbite” s-a aflat în mod excepțional sub patronajul ministrului Culturii din Franța, Jack Lang. O idee despre interesul trezit de acest eveniment se poate face, presupun, și din următoarele două amănunte. Primul: în sală se afla, așezat în rândul dinții și aplaudând frenetic, nu exagerat, frenetic, nimeni altul decât Cioran. Retrasul, însinguratul, secretul scriitor și filosof „Sioran”, cum îi spun francezii.

Al doilea amănunt: special pentru a înregistra această manifestare, la Paris a venit o echipă de la o importantă rețea de televiziune din Germania occidentală, iar filmul pe care l-a realizat se va difuza chiar în această săptămână. Câteva milioane de telespectatori vest-germani vor avea prin urmare posibilitatea să urmărească și ei, în rezumat, desigur, „ziua poeziei din România”, „revista vorbită” de vineri seara de la Centrul „Georges Pompidou” din Paris.

Așadar, spunea acolo Mircea Dinescu, „meseria mea e libertatea”. Nu, să nu ne tulburăm, Mircea Dinescu nu a venit la Paris. Totul este „în ordine” în ce-l privește. O anumită ordine, bineînțeles. Noua ordine, ordinea revoluționară. În virtutea ei, a acestei ordini de tip nou, ca și a ordinilor ce decurg din ea, Mircea Dinescu e în continuare arestat la domiciliu, iar după unele informații se pare că numărul celor însărcinați „să-i asigure securitatea” ar fi tot crescut în ultima vreme, ajungând la 16-16 oameni care iau un salariu, probabil că bunicele, de pe urma unui singur poet, de fapt numai pentru a-i ține urma, nu este deloc o situație banală. Nimeni nu poate îndrăzni să spună că în România poezii nu sunt prețuite, că nu sunt înconjurati cu toată grija și cu toată atenția, că nu sunt chiar și „valorificați”. Fericită țara în care un singur poet asigură 16 locuri de muncă! Și ce muncă! Mai plăcută, în orice caz, decât pe câmp, decât într-o fabrică sau pe șantiierul vremea dintr-o „marile citorii”. Mai plăcută și oferind, în plus, și șansa unei anumite celebrități. „Misia” e „misiu”, cum zicea Pristanda, dar tot el spune „Alteam eu în sufletul meu, dar de! N-ai ce-i face: familie mare, renume după buget mică”. Și se mai gândește omul și la viitor, fie că e tânăr, fie că se apropie de pensie.

Mai ales când, spre exemplu, vede – când aude, mai bine zis – că în Cehoslovacia scriitorul Vaclav Havel, în terzis vreme de 21 de ani, închis timp de cinci ani, și el înconjurat cu toată atenția de care este capabil un regim totalitar comunist, ajunge să fie candidat la funcția de președinte. Al statului, nu al Uniunii Scriitorilor. Și asta

la numai câteva luni după ce secretarul general al partidului comunist cehoslovac spusese despre el că este „un zero”. Un secretar general care, tot numai la câteva luni după ce făcuse această afirmație prin care va intra, poate, în istorie, nu mai e nici secretar general și nici măcar membru de partid.

O fi „misia”, „misiu”, dar te gândești. La ce? De pildă, la o biografie romanțată a celui pe care îl păzești, la niște memorii, la un jurnal intim în care să-i notezi fiecare gest, fiecare vorbă, fiecare mișcare. Și nu e, atunci, un adevărat noroc să ai de-a face cu poezii? Nu sunt ei adevăratele valori naționale? Nu de aceea sunt atât de strâns păziți?

Fiindcă la Paris, la „ziua poeziei din România”, nu doar Mircea Dinescu nu a venit. Nu au venit nici ceilalți poeți din a căror operă s-a citit și despre a căror operă s-a discutat. Cu toate că au fost toți invitați. Din vreme invitați. A fost invitată Ana Blandiana, a fost invitat Ștefan Augustin Doinaș, a fost invitată Ileana Mălăncioiu, a fost invitat Dan Deșliu, a fost invitat Gellu Naum, a fost invitat Mircea Cărtărescu, a fost invitată Mariana Marin, pentru a da numai câteva nume. Dar dacă au fost fizic absenți, totuși poezii au fost însă prezenți prin opera lor.

Iar Mircea Dinescu a fost prezent și prin vocea lui. Unul dintre cele mai emoționante momente ale „revistei vorbite” de la Centrul „Georges Pompidou” a fost difuzarea ultimei convorbiri telefonice obținute din străinătate cu Mircea Dinescu. O convorbire pe care a avut-o cu el, în ziua de vineri 17 martie 1989, Alexandru Papiilan, de la Paris, de la Radio France Internationale. Era la trei zile după ce poetul fusese dat afară din redacția revistei România literară, unde lucra. Era chiar ziua când îi apăruse, în cotidianul francez Liberation, pe două pagini, interviul în care Mircea Dinescu descria, cu talent și curaj, situația din România.

Și avea să fie ultima zi când s-a mai putut vorbi cu poetul la telefon. Cu această ocazie a rostit Mircea Dinescu propoziția sub al cărei semn simbolic s-a desfășurat acum, după aproape nouă luni, „ziua poeziei din România” de la Centrul „Georges Pompidou”. „Meseria mea e libertatea” – am zis roștind, vineri seara, la Paris, vocea poetului Mircea Dinescu, întemnițat la București, în propria-i casă. Un paradox? Nu, o realitate. O realitate ce ne aduce aminte încă o dată că în România libertatea stă după gratii.

După două săptămâni, la 22 decembrie, Mircea Dinescu avea să anunțe la televiziunea română fuga lui Ceaușescu. Era, printr-o bizară coincidență, tot într-o vineri.

Trei zile de vineri din anul 1989 ce aveau să marcheze, cu un sigiliu de neșters, biografia poetului – ziua apariției interviului din Liberation, ziua manifestării de la Centrul „Georges Pompidou”, ziua căderii regimului comunist din România. Atunci, în urmă cu 20 de ani, nu remarcasem această coincidență. Azi pare izbitor. Cu atât mai mult cu cât scriitorii s-au „normalizat”, nimeni nu se mai teme de ei.

Mircea IORGULESCU

„Bancherul roșu” în decembrie 1989

(Urmare din pag. 1)

„După ce plata datoriilor noastre s-a făcut, noi am făcut o serie de propuneri care însă nu au fost luate în considerare. Exportul nostru în 1989 era de 5,9 miliarde dolari. Plătim datoria încă din martie și rămăseseră 3,7 miliarde dolari. Ceaușescu nu a aprobat decât 1,2 miliarde pentru import, pentru industrie și populație, că nu mai aveam nici lame de ras, lapte praf pentru copii ș.a. și noi am ridicat atunci problema să se mai dea un miliard din excident pentru populație și să rămână restul pentru industrie, și să nu mai chemăm lumea sâmbătă, duminică, iar în cursul săptămânii să nu aibă de lucru. Dar s-a răspuns de mai multe ori că nu înseamnă că dacă am plătit datoriile să dăm drumul la curea și să mâncăm tot ceea ce producem. Nu vom face așa, a zis Ceaușescu. Mi s-a adresat direct că se va face un cont în bancă și în fiecare an să cumpărăm tone de aur pentru a reintregi tezaurul național al țării. Nu s-a gândit să modifice indicatorii principali din venitul național, și la Congresul al XIV-lea a spus că se va aloca 33% din venitul național pentru partea de dezvoltare, partea de investiții se făcea în dauna nivelului de trai al populației”.

Din noiembrie până la capătul anului, România ar fi trebuit să încaseze peste 750 milioane de dolari din împrumuturi. În topul datornicilor conducea Irak-ul lui Saddam Hussein FOTO: Arhivele Naționale

Nou rechin între bancherii mondiali

Convorbirea avută cu gen. (r) Ion Coman, fost secretar al CC al PCR, confirmă spusele lui Dincă. „S-a ivit prilejul unei discuții informale, cum s-ar spune azi, cu Ceaușescu, mi-a relatat dl Coman. „Tovarăș secretar general, am plătit datoria externă, i-am zis după ce-l informasem că oamenii se plâng de frig. Dați aprobare să se mai dea și căldură.” Ceaușescu a zis ceva a lehamite, c-o să treacă și așa mai departe. După

o vreme, mă duc la el cu alte probleme și îi reamintesc. „Aveam acum 2 miliarde de dolari aici în țară, zice el. Mai avem vreo 7-8 miliarde dolari în creanțe. Luăm aceste creanțe și cu 2-3 miliarde facem o bancă cu care să împrumutăm țările în curs de dezvoltare cu dobândă mică.” Bine, i-am zis eu, facem asta dar la anul că acum... „Ei, lasă-mă, zice el, că nu-i nici o nenorocire!” Atunci a intrat în birou și Elena Ceaușescu și a spus „lasă nu te mai amesteca tu în treburile acestea că ai cu ce te ocupa...” Și altă întâmplare lămuritoare mi-a povestit

generalul Coman: „În '86-'87, a fost aici un grup de comercianți și bancheri din America. Eu eram de față, iar Ceaușescu a avut o intervenție: „Noi nu dorim nimic de voi dar să dați voi numai 1% din ceea ce ați luat din țările sărace și în curs de dezvoltare...” Vă dați seama că să spui așa ceva... deranjează și se ține minte! Mie mi se pare că în tot cocoloșul acesta al evenimentelor din decembrie 1989, și FMI și alții care erau interesați au avut un cuvânt de spus. În situația când, pe plan mondial, băncile își dau seama că apare un nou rechin, sigur că vor să-i taie dinții”.

LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI

Propuneri privind organizarea alegerilor generale de deputați în Marea Adunare Națională și în Consiliile populare din luna martie 1990

(Urmare din pag. 1)

– numărul circumscripțiilor electorale în care candidații se propun din rândul femeilor să fie de 158 (38%). – după naționalitate, 92,4% să fie cetățeni români, 6,9% cetățeni români de naționalitate maghiară și 0,7% cetățeni români de naționalitate germană.

Compoziția deputaților în Marea Adunare Națională este redată în anexele 3 și 4.

Din totalul de 415 circumscripții electorale, în 60% se vor depune mai multe candidaturi, în 45% din circumscripții câte două candidaturi, iar în 15 dintre circumscripții câte trei candidaturi.

II. Cu privire la alegerile de deputați în consiliile populare

1. Consiliile populare de toate categoriile sunt formate în prezent din 62.255 de deputați.

Numărul deputaților care urmează să fie aleși în 1990 va fi mai mic decât cel existent în prezent în consiliile populare, ca urmare a reducerii numărului de comune, potrivit Legii nr. 2/1989, de la 2.705 la 2.359, și respectiv mai mare la consiliile populare orașenești, ca urmare a creșterii numărului de la 181 la 209 orașe.

Potrivit prevederilor legale, numărul circumscripțiilor electorale pentru alegerea deputaților în consiliile

populare municipale, ale sectoarelor municipiului București, orașenești și comunale se stabilește de comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București. Pentru consiliile populare județene și al municipiului București situația actuală și propunerile privind numărul de circumscripții electorale sunt prezentate în Anexa nr. 5.

2. Numărul de circumscripții electorale în care să se depună câte două și trei candidaturi, diferențiat pe categorii de consilii populare, se propune să fie după cum urmează:

Categoria de consilii populare și nr. circumscripțiilor electorale cu mai multe candidaturi (total, cu două candidaturi, cu trei candidaturi):

- Județene și al municipiului București (75, 55, 20)
- Municipale (82, 60, 22)
- Sectoarele municipiului București (87, 60, 27)
- Orașenești (87, 60, 27)
- Comunale (90, 55, 35)

3. Referitor la compoziția candidaților de deputați la consiliile populare județene, municipale, orașenești și comunale se propune să fie cea prevăzută în anexele nr. 6-9.

III. Cu privire la unele măsuri organizatorice

1. În vederea coordonării tuturor acțiunilor de pregătire și desfășurare

a alegerilor de deputați, până la data de 15 decembrie 1989, să se prezinte spre aprobare Comisia Centrală de Partid și de Stat, a Comisiei de cadre și colectivelor pentru probleme organizatorice, de propagandă și presă și gospodărești-financiare.

Până la data de 15 decembrie 1989 să se constituie comisii de partid și de stat la nivelul județelor, municipiului București, sectoarelor acestuia, municipiilor, orașelor și comunelor, al căruia din reprezentanți ai organelor locale de partid, de stat și ai consiliilor FDUS, care să coordoneze acțiunile de pregătire și desfășurare a alegerilor de deputați. Aceste comisii să fie conduse de primii secretari a comitetelor județene și municipale sau, după caz, de secretarii comitetelor orașenești și comunale de partid.

2. Să se elaboreze și să se prezinte spre aprobare:

- până la 15 decembrie 1989, proiectul planului de măsură privind acțiunile politice, culturale-educative și organizatorice ce urmează a fi întreprinse în campania electorală;
- până la 25 decembrie 1989, proiectul manifestului Frontului Democratice și Unității Socialiste;
- până la 10 ianuarie 1990, proiectele de decret cu privire la: stabilirea datei alegerilor; stabilirea normei de reprezentare pentru alegerea deputaților în Marea Adunare Națională; delimitarea, numerotarea și denumirea circumscripțiilor electorale pentru Marea Adunare Națională; stabilirea numărului circumscripțiilor electorale pentru consiliile populare județene; stabilirea modelului listei de alegători, al buletinelor de vot și al ștampilei de control; confirmarea Comisiei Electorale Centrale; confirmarea comisiilor electorale județene și a municipiului București.

3. Până la 20 decembrie 1989 să se încheie acțiunea de selecționare a candidaților de deputați de către comisiile de partid și de stat de la județe și municipiul București, urmărindu-se ca pentru fiecare deputat ce va fi ales să se prezinte două-trei propuneri.

Până la aceeași dată să se încheie acțiunea de selecționare a candidaților de deputați de către comisiile de partid și de stat de la județe și municipiul București, urmărindu-se ca pentru fiecare deputat ce va fi ales să se prezinte două-trei propuneri.

Până la aceeași dată să se încheie acțiunea de selecționare a candidaților de deputați de către comisiile de partid și de stat de la județe și municipiul București, urmărindu-se ca pentru fiecare deputat ce va fi ales să se prezinte două-trei propuneri.

Până la aceeași dată să se încheie acțiunea de selecționare a candidaților de deputați de către comisiile de partid și de stat de la județe și municipiul București, urmărindu-se ca pentru fiecare deputat ce va fi ales să se prezinte două-trei propuneri.

Investiții în America și China

Istoricii vor avea mult de furcă în despărțirea realităților de ficțiunea economică a anilor '80. Deja reiese clar din arhive cum Ceaușescu trata România ca proprietar unic al unei uriașe antr' prize. Printre documentele puse în circuit public se află și un raport privind „Încasarea creanțelor externe în perioada 1 ianuarie – 30 noiembrie 1987”. Rezultă din el că până la capătul anului trebuiau încasate 753,4 milioane de dolari împrumutați altor guverne. Doar 451,5 milioane dolari fuseseră recuperați până la finele lui noiembrie. Îndatorații din greu ne erau Irakul, Siria, Egiptul și Algeria.

Afaceri secrete făcea Ceaușescu și cu partidele comuniste occidentale. Un protocol al Gospodăriei de partid a CC al PCR menționează, spre exemplu, că PC din Spania fusese împrumutat, în 1983, cu suma de 1.200.000 dolari. Termen scadent – șapte ani! Cui să-i fi rambursat spaniolii în '90? Alte afaceri și planuri financiare i-a măturisit Ceaușescu lui Gorbaciov în ultima lor discuție avută la Moscova pe data de 4 decembrie 1989. „Noi lucrăm mult cu țările în curs de dezvoltare și vrem să accentuăm această tendință, a declarat liderul român. Aveam acum posibilitatea să le acordăm chiar și ceva credite. De altfel, acum avem de încasat 2,7 miliarde dolari de la aceste țări (...) acestea sunt creditele acordate de România mai multor țări în curs de dezvoltare.”

Din stenograma aceleiași discuții aflăm stupefiante informații și despre investiții românești în străinătate. „Noi importăm carbune coccificabil din Statele Unite ale Americii, iar cu câțiva ani în urmă am și investit 100 de milioane acolo – suntem deci proprietari”, a zis Ceaușescu. Și mai departe: „Am investit în China în carbune coccificabil...”. Cine a încasat creditele și dividendele... sunt încă mari noutăți de aflat!

Lavinia BETEA

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Serile de rummy

(Urmare din pag. 1)

Când era o ocazie, ziua cuiva, se făceau pregătiri mai elaborate, cum ar fi salată de boeuf, o plăcintă cu mere sau o cremă de zahăr ars. Se mai bea și câte un pahărel de rachiu sau un lichior făcut în casă, din sirop de zmeură și alcool rafinat, dar asta era mai ales pentru doamne. Puneam muzică la un pic-up, ce ne plăcea nouă atunci să ascultăm: Palida, Narghita, Mireille Mathieu, Nana Mouskouri, Julio Iglesias.

Jocul de rummy era patru table și noi eram mai mulți, dar ne așezam la masa de joc prin rotație. Cei care rămăneau pe margine chibătau sau discutau diverse lucruri. Mai vorbeam despre ce am mai citit, sau cei care aveau curajul să asculte Europa liberă îi puneam în temă pe ceilalți cu ce auziseră acolo. Se spuneau și bancuri cu Ceaușescu, eram între oameni în care aveam încredere și nu ne teamam că o să ajungem a doua zi la

Militie. Rummy se juca în două feluri: pe etafete și braziliana. La rummy pe etafete, ideea era să îți cobori cât mai repede formațiile, ce trebuia să aibă în total 45 de puncte, ca să poți să tai apoi și să iei piesele date de ceilalți. Cine avea atu-ul, câștiga din start 50 de puncte. Cine încheia cu atu-ul, își dubla punctele acumulate. Nu mai știu exact ce însemna „braziliana”, dar cred că era un grup de patru jucători, în care aveai obligația să te etapezi cu suită de trei piese, la primul joc, apoi de patru, de cinci și, în ultimul joc, de șase piese, bineînțeles fiind obligatoriu și totalul de 45 de puncte la prima etafete. Nu jucam pe bani, ci pe bețe de chibrit, fiecare băț reprezentând 10 puncte. Cel care câștiga se alegea doar cu o mulțime de bețe și cu prestigiu. Jocul era atât de palpitant, eram prinși de competiție și cu greu ne dădeam duși acasă, de cele mai multe ori pe la 3:00-4:00 dimineață.

(a consemnat Irina MUNTEANU)

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Ca scriitor, eu simt această vastă dimensiune și sunt convins că exprim gândul tuturor scriitorilor din România.

Chiar al tuturor? Și al lui Mircea Dinescu, în stare de arest la domiciliu? Și al lui Dan Deșliu, care făcuse, nu de mult, greva foamei? Și al Marianei Marin, care se afla, chiar în timpul congresului, în greva foamei? Și al lui Dan Petrescu, mai departe izolat, persecutat, amenințat? Și al petiționarilor împotriva reagerii automate a secretarului general, printre care Liviu Antonescu, Liviu Ioan Stoiciu, Petru Ilies, Lilian Prager? Și al lui Luca Pițu, și el în arest la domiciliu? Și al celor șapte scriitori cărora li s-a luat dreptul de semnătură doar pentru că au îndrăznit să pledeze cauza justă a colegului lor Mircea Dinescu, dat afară de la România literară de însuși D. R. Popescu? Exprimă D. R. Popescu gândul unor Ștefan Augustin Doinaș, Dan Hăulică, Octavian Paler, Alexandru Paleologu, Mihaela Sora, Al. Călinescu sau al mazăritului Andrei Pleșu? Poate vorbi D. R. Popescu în numele Anei Blandiana, căreia tot el, mereu el, i-a luat rubrica săptămânală de la România literară? Și a altor alți scriitori?

Monica Lovinescu, Pragul. Unde scurte V, București, Humanitas, 1995, p. 234-236

(Urmare din pag. 1)

La Baza Belcești, tehnicianul Ninel Sorescu a inițiat „modernizarea radicală a bazei tehnico-materiale, realizându-se legături tehnologice între magazii, mărirea spațiilor de depozitare și a platformelor de solariizare, construirea unor spații necesare bunei desfășurări a activității – atelier mecanic modern, laborator – întemeierea unui sector zootehnic”. Totul, „în regie proprie”. Din „datorie patriotică”, angajații trecuseră deja la repararea utilajelor pentru campania din vara anului ce avea să urmeze.

Sportul Studentesc a câștigat campionatul de baschet feminin

Ultima etapă din cadrul diviziei A de baschet feminin a adus victoria echipei Sportul Studentesc, care a învins Voința Brașov cu scorul de 66-62, și s-a situat pe primul loc în clasament, cu 22 de puncte. După un meci, în care au fost conduse inițial de echipa brașoveană (11-19), jucătoare de la Sportul au preluat conducerea încă de la începutul celei de-a doua reprize (53-47), încheind meciul cu o diferență de 4 puncte. Pe locul doi în clasament s-a situat Universitatea Cluj-Napoca, cu 21 de puncte, după ce a învins Voința Brașov, în sala Floreasca, cu scorul de 92-64. Locul al treilea în clasament a fost ocupat de echipa brașoveană, care a obținut 20 de puncte.

Raportări peste plan

Întreprinderea de prefabricate din beton Craiova a îndeplinit cu 25 de zile mai devreme planul anual la producția fizică, scria România Liberă. În plus, „oamenii muncii” craioveni anunțau posibilitatea de a realiza suplimentar, în următoarele zile, din decembrie, 6.000 mc prefabricate din beton armat și 14.000 mc beton celular autoclăvizat. Totul era datorat „creșterii productivității muncii, intensificării activității de modernizare, a proceselor de fabricație, îmbunătățirii colaborării cu furnizorii de materii prime și materiale, precum și cu beneficiarii de investiții”. Și în Capitală, la sfârșitul anului, sporul valoric al producției-marfă

JURNALUL ZILEI

industrială a fost de peste 4 miliarde lei. În întreprinderile din București, productivitatea muncii a crescut cu 9,2%, ca urmare a introducerii în procesele de fabricație a unor tehnologii noi. Printre frunțași se numărau „oamenii muncii” din întreprinderile Vulcan, Aversa, Mecanică Fină, Electrotehnică, de prefabricate din beton Progresul și Militari, de confecții și tricotație.

Piesă românească în premieră

La Teatrul Bulandra din București au început repetițiile la o nouă piesă de Fănuș Neagu, intitulată „Casa de la miezul nopții”. În regia lui Dominic Dembinski, în cadrul scenografic conceput de Mihaela Mădescu, personajele erau interpretate de Violeta Andrei, Alexandru Repan, Florian Pittis, Tora Vasilescu, Lucia Mara, Valentin Uritescu și Mihai Mereuță. Potrivit cronicii publicate de „Informația Bucureștiului”, acțiunea piesei se petrece în Delta, fiind, de asemenea, o „incitantă dezbateră morală”.

La teatrul Nottara din București a fost reluat un spectacol de succes – comedia „O noapte furtunoasă” de I.L. Caragiale. Pentru a interpreta

memorabilele roluri, în regia lui Dan Micu, au urcat pe scenă Petre Gheorghiu, Petrică Popa, George Păunescu, Ștefan Sileanu, Mircea Jida, Dragoș Pîslaru, Margareta Pogonat, Ruxandra Sireteanu și Diana Lupescu.

Concurs național de creație științifică

La Institutul Politehnic din Timișoara s-au deschis lucrările etapei naționale a Concursului de creație științifică și tehnică studentescă. Manifestarea, organizată sub egida Consiliului UASCR și Ministerului Educației și Învățământului, era menită să prezinte realizări din activitatea de cercetare studentescă. Organizat pe structura a 25 de secțiuni, cu caracter științific aplicativ și discipline fundamentale, concursul își propunea să ofere posibilitatea unui schimb de experiență între autorii lucrărilor și specialiștii din unitățile de producție, de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică.

Spirit românesc, peste hotare

La Londra a avut loc o seară culturală dedicată lui Mihai Eminescu, informa Agerpres. Viata și opera poetului național au fost evocate în cadrul unei întruniri organizate la Facultatea de muzică și dramă a Centrului cultural londonez Barbican. Un eveniment asociat acestei activități a fost deschiderea expoziției documentare de fotografii pe aceeași temă, la Facultatea de lingvistică a Politehnicii din Londra. Imaginile prezentau momente importante din creația poetului. Evenimentele au fost organizate în coordonarea Consiliului britanic și a Societății poezilor.

La Biblioteca română din Paris a avut loc o manifestare dedicată Zilei Naționale a României. În cadrul evenimentului a fost inaugurată expoziție de carte și documente referitoare la Marea Unire de la 1 Decembrie 1918, care puneau în evidență semnificația evenimentului în istoria, cultură și spiritualitatea românească. La manifestare au luat parte reprezentanți ai instituțiilor culturale franceze, oameni de literă și artiști ziariști. Singurele lucrări menționate de comunicatul Agerpres au fost cele ale lui Nicolae Ceaușescu, „consecrate istoriei naționale și dezvoltării României socialiste”.

Adela Cristina TEODORESCU

Speranțe pentru românii din Bucovina

(Urmare din pag. 1)

Primele încercări de organizare culturală a minorității românești din Bucovina au avut loc la finele anului 1989, pe fondul mișcării naționale a ucrainenilor.

În Universitatea din Cernăuți, aceștia au demarat un proces de „eliminarea” a influențelor rusești din limba și cultura ucraineană. Intellectuali români au fost încurajați să înceapă aceleași demersuri, în

speranța unei solidarități împotriva rusificării naționalităților din URSS.

Gheorghe Ieronevi își aduce aminte că ucrainenii nu vedeau un pericol în românii din regiunea Cernăuți, zona fiind dintotdeauna un spațiu de comunicare interetnică. Acolo trăiau cinci naționalități – români, ucraineni, ruși, evrei și polonezi – fiind o dovadă de respect pentru celălalt să-i înveți și să-i te adresezi în limba natală.

Ilarion ȚIU

SATUL MAMELOR EROINE, VIZITAT DE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. 1)

Un cătun situat la deal, în care în zilele ploioase te împotmolești în noroi. Nici cu carul cu boi nu te scoate nimeni la șosea. Cătunul este și a fost unul sărac, cu oameni sărmani din toatădeuna. Poate de aceea mamele au și făcut atâtea copii. Una dintre fostele învățătoare de la școala din localitate are și o explicație. Circa 150 de familii și câteva sute de locuitori arată că Valea Greului este o localitate mică. Înainte de 1989, anual veneau aici pe lume circa 50 de copii. Localitatea și-a păstrat poziția de lider național la numărul de nașteri chiar și după 1989.

Astăzi, la școala cu clasele I-VIII din localitate învață circa 320 de copii. În ciuda faptului că localitatea era mândria Ceaușeștilor, niciodată la grădinița din localitate nu au fost locuri suficiente. Există 72 de locuri pentru preșcolari, însă copiii de vârstă grădiniței din sat sunt și au fost dintotdeauna peste 100.

Povestea decretului

În acea perioadă, în țară existau destule femei cu mulți copii, dar Valea Greului era localitatea ieșită din comun din acest punct de vedere. După emiterea decretului 770, care interzicea avortul, dat de Ceaușescu în 1966, mamele din Valea Greului au înțeles că sunt obligate să aducă pe lume cel puțin cinci prunci. Acest act a dus la nașterea între 1967 și 1972, în România, a peste două milioane de copii. Contribuția exemplară în acest sens era adusă, evident, din partea satului Valea Greului. Faima acelor vremuri o constituiau mamele eroine. Ele primeau diferite distincții pentru efortul de a face mulți copii. Nașterea a cinci fiil și fiice conferea unei femei „Medalia maternității” - clasa a II-a, iar pentru a primi titlul de „Mamă-eroină”, o femeie trebuia să aibă cel puțin zece copii.

Titlul de „Mamă-eroină”, precum și ordinul „Gloria maternă” și „Medalia maternității” au apărut în România în anul 1951, în cinstea zilei de 7 noiembrie, când se aniversa în toată țara Revoluția bolșevică. Atât ordinul, cât și medalia aveau fiecare câte trei clase.

Normă depășită

Învățătoarea Maria Matei spune că satul era prin tradiție unul cu mulți copii. „Județul Vaslui avea natalitatea cea mai mare și, din județ, Valea Gre-

Învățătoarea Maria Matei, cu un grup de școlari din Valea Greului, satul unde media era de șapte copii la fiecare familie

cului era satul cu cei mai mulți copii. Erau foarte multe mame eroine și destule femei aveau chiar peste zece copii; Elena, femeia lui Iorgu Carp, avea 11, Vasilica lui Ciobanu (poreclită și «Cap mare»), femeia lui Vasile Trifan, avea, de asemenea, mulți copii. Existau însă și recorduri - nevasta lui Petrică Costinescu născuse vreo 14 copii, cea a lui Lică Cozma a avut tot 14, dar n-au trăit toți, a rămas cu zece. Ioana Buzdugan și Elena Costinescu au 12 copii, dar de născut, cu tot cu avorturi, au născut peste o duzină. Cumnata Ioanei, Tinea Buzdugan, avea 11, Ioana Nica vreo zece, iar femeia lui Costică Rogojanu, nouă. Tot nouă avea și Tina Carp, precum și Elena Lazăr”. Pentru aceste „performanțe”, sătencele primeau la început, pentru fiecare copil adus pe lume, câte 300 de lei, apoi 500 de lei. Apoi nu li s-au mai dat bani. Multe nu făceau avort pentru că erau credincioase sau de-a dreptul neștiutoare. De fapt, aproape toate femeile aveau de la cinci prunci în sus. Puține erau familiile cu cinci copii. Sub cinci nu avea mai nimeni. Un sfert dintre familiile aveau până-n zece, printre acestea numărându-se și mamele cu mai mult de zece, până-n 14 copii. Nu tuturor le-au supraviețuit urmașii, însă cert este că la Valea Greului există și astăzi femei cu 12, 13 și chiar 14 copii. Iar motivul principal al acestei natalități crescute era faptul că mamele cu cel puțin cinci copii li

se dădea câte un lot-tip fără să se ducă la muncă. Și preutul le influența, pentru că le spunea să nu facă intreruperi de sarcină. Le zicea «dacă faci chiuretaj, mănâncă copilul pe lumea cealaltă». Dar femeilor le pria să aibă mulți copii. „Ele stăteau acasă și-și trimiteau fetele și băieții la muncă pe câmp, pentru că, spre deosebire de alte sate, copiii din Valea Greului erau puși foarte mult la treabă și mai puțin la învățătură. Și de crescut, copiii se creșteau unul pe altul. Și bărbaiții munceau, mulți cu căruța, fiindcă primeau de la CAP câte un atelaj”, spune Maria Matei.

Natalitate în cifre

În Valea Greului erau circa 140 de familii, iar vreo 40 dintre ele aveau câte zece copii și mai mult. Iar celelalte 100 de familii aveau de la cinci copii în sus. „Li s-au dat medali, dar voiaș și bani. Într-un fel, era și justificat. Nici la școală nu prea mergeau copiii și era greu ca tu, cadru didactic, să poți cere unuia care avea peste cinci băieți și fete să-i trimită la cursuri, că le trebuiau atâtea - uniforme, rechizite, și toate costau”, spune învățătoarea. În ciuda sărăciei și a educației precare, femeile mergeau să nască la maternitate. „Înainte de a fi CAP, le apucau durerile pe câmp și acolo nașteau. Sau aduceau pe lume copiii în căruță. Apoi, în ultimii ani de comunism,

erau mult mai atente, se duceau toate la spital. Și acum îmi amintesc o discuție cu Iorgu Carp, care știa că nevasta îi este gravidă: «Ei, Iorgule, ai trimis-o pe leana la spital?». «Da, am rămas din opt cu zece», mi-a spus el, care abia aflase că femeia născuse gemeni.”

Viață grea

Oamenii nu o duceau prea bine, că erau multe guri la masă. „Petrache Păduraru, de exemplu, adeseori mânca borș făcut cu păsat. Așa că nu prea îi interesau onorurile atrase de statutul de familie cu mamă eroină. Pe femei le chema la școală și le dădea medaliile primarului de atunci al comunei Duda-Epurenii, Arseni Dorneanu. Dar femeile spuneau că mai bine s-ar alege cu 100 de lei, că le-ar fi mai de folos.” În rest, copiii se duceau cu vitele la păscut. Nu prea veneau la grădiniță ori la școală. „De exemplu, dintre cei 11 copii ai unei familii, numai cinci au învățat.” Erau și femeile mai puțin informate. În sat era dispensar, dar nu prea își controlau sănătatea. Și asta în ciuda faptului că, în urmă cu mai bine de un secol, toate familiile ajunse în satul ce luase ființă sub numele de Valea Greului fușeseră improprietărite. „În 1893, boierul de Epurenii, lamandii îl chema, a improprietărit oamenii. Țării au venit și s-au așezat aici, unde aveau

pământ, iar unul Budeanu a înființat satul de clăcași. Și fiindcă erau aproape de Huși, unde mai târziu s-au înființat gostatarii, IAS-uri, ferma partidului, și unde era și gară, unii au început să lucreze la oraș. Dar, în ciuda trecerii timpului, destul încă gândeau că ce-i al tuturor e și al lor, așa că exista și o vorbă: «Nu-s gospodină dacă nu-s la furat la CAP».”

Ceaușescu și-a vizitat mamele eroine

Odată, Ceaușescu a poposit în satul mamele eroine. Se afla în drum către granița țării. Cadrele didactice de la școala din localitate își amintesc, pentru că au fost mobilizate pentru ca în timpârirea președintelui să fie una cât mai reușită. „În '70 și ceva era, e posibil să se fi dus în Rusia și a oprit cam în toate localitățile. A venit cu elicopter la Huși, a aterizat pe stadion, apoi au plecat cu mașinile către Albați, așa că au trecut și prin Valea Greului. A oprit mașina la marginea satului, la șosea, și Ceaușescu a coborât. A fost servit cu plăcinte și cu vin. Cecilia lui Obreja l-a pus Eleni Ceaușescu o maramă, iar el a servit puțin din tava care era plină cu plăcintă. În schimb, aghiotanții lui s-au inghesuit să ia cât mai multe. Agenții Securității împânziseră lanurile cu porumb. Nu mi-am inchipuit că sunt atâția, dar, deodată, au început să iasă din lan. Erau așa de bine ascunși, că nici noi n-am știut că-s acolo. Veniseră probabil din timp. Ne obligau pe toți, adulți și copii, să strigăm: «Ceașescu, PCR!» Dar fiindcă eu nu scandam, a venit unul și a zis: «Strigă, tovarăș!»”, povestește învățătoarea Maria Matei. Era o scenă improvizată pe care se dansa. Veniseră instructorul de partid și președintele Consiliului Popular de la Epurenii. „Se făcuseră pregătiri cu multe zile înainte, iar în cea cu vizita ne-au pus să ne trezim de dimineață tare. Se făcuse mobilizarea și s-au adus oameni cu camioanele de la Duda, de la Epurenii, cu pancarte. Ceaușescu s-a oprit la șosea care duce către Vama Albați. Era toată școala acolo, iar în rândurile celor care îl ovaționau, la loc de cinste, se aflau mamele eroine ale lui Ceaușescu. Mândria țării. Ceaușescu oprise special într-un sat mic cu câteva sute de oameni doar pentru că era o localitate specială pentru el. Era satul cu cea mai mare natalitate din Republica Socialistă România. Pohta ce-a pohtit!”

Cristinel C. POPA

Membri ai Comitetului Central al Partidului Comunist Român (II)

- Daia Alxandru - secretar pentru problemele organizatorice al Comitetului județean de partid Mehedintzi
- Daniliuc Dinu - președinte, CAP Gurbănești, Călărași
- David Gheorghe - ministrul Agriculturii
- Dăogaru Gheorghe - secretar pentru problemele organizatorice al Comitetului județean de partid Brașov
- Dăscălescu Constantin - prim-secretar al Guvernului
- Dăscălescu Costică - secretar pentru problemele organizatorice al Comitetului județean de partid Cluj
- Deaconu Ion - prim-secretar al Comitetului de partid Teleorman
- Diaconescu Alexandrina - prim-vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular județean Suceava
- Dima Grigore - secretar pentru problemele organizatorice al Comitetului județean de partid Vrancea
- Dina Carol - prim-secretar al Comitetului județean de partid Galați
- Dincă Ion - prim-viceprim-ministru al Guvernului
- Dinu Gheorghe - director general al Obreja l-a pus Eleni Ceaușescu o maramă, iar el a servit puțin din tava care era plină cu plăcintă. În schimb, aghiotanții lui s-au inghesuit să ia cât mai multe. Agenții Securității împânziseră lanurile cu porumb. Nu mi-am inchipuit că sunt atâția, dar, deodată, au început să iasă din lan. Erau așa de bine ascunși, că nici noi n-am știut că-s acolo. Veniseră probabil din timp. Ne obligau pe toți, adulți și copii, să strigăm: «Ceașescu, PCR!» Dar fiindcă eu nu scandam, a venit unul și a zis: «Strigă, tovarăș!»”, povestește învățătoarea Maria Matei. Era o scenă improvizată pe care se dansa. Veniseră instructorul de partid și președintele Consiliului Popular de la Epurenii. „Se făcuseră pregătiri cu multe zile înainte, iar în cea cu vizita ne-au pus să ne trezim de dimineață tare. Se făcuse mobilizarea și s-au adus oameni cu camioanele de la Duda, de la Epurenii, cu pancarte. Ceaușescu s-a oprit la șosea care duce către Vama Albați. Era toată școala acolo, iar în rândurile celor care îl ovaționau, la loc de cinste, se aflau mamele eroine ale lui Ceaușescu. Mândria țării. Ceaușescu oprise special într-un sat mic cu câteva sute de oameni doar pentru că era o localitate specială pentru el. Era satul cu cea mai mare natalitate din Republica Socialistă România. Pohta ce-a pohtit!”
- Dobrescu Emilian - consilier al secretarului general al PCR
- Dobrescu Miu - președintele Consiliului Central al Uniunii Generale de Sindicatul din România
- Dobrin Tamara - vicepreședinte, Consiliul Culturii și Educației Socialiste
- Drăgulin Mircea - director al institutului central de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare pentru sectoare calde și metalurgice București
- Dulamă Dan - director, Centrala industrială siderurgică Galați
- Duma Aurel - ministru secretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe
- Enache Marin - ministrul industriei metalurgice
- Enculescu Emil - director, Întreprinderea „Electroputere” Craiova
- Enică Moisescu Gheorghe - secretar pentru problemele de agricultură al Comitetului județean de partid Constanța
- Fazekas Ludovic - viceprim-ministru al Guvernului
- Fejtes Iuliu - prim-vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular județean Harghita
- Florea Iosif - prim-vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular județean Prahova
- Florea Sofronie - secretar pentru problemele organizatorice al Comitetului județean de partid Timiș
- Florescu Eugen - inspector la Comitetul Central al PCR
- Florescu Mihail - ministru secretar de stat, Comitetul Național pentru Știință și Tehnologie
- Fluscă Maria - ministrul Industriei ușoare
- Fluture Petre - ministrul Energiei electrice
- Folea Ioan - șef al Centralei-Departamentului geologiei
- Foriș Ioan - prim-secretar al Comitetului județean de partid Călărași
- Frățilă Ion - prim-secretar al Comitetului județean de partid Prahova
- Găinușe Alexandrina - prim-secretar al Comitetului județean de partid Ialomița
- Găldeanu Mihai - director, Întreprinderea „Independența” Sibiu
- Găvănescu Pantelimon - prim-secretar al Comitetului județean de partid Dâmbovița
- Gădea Suzana - președinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste
- Gere Mihai - șef al Secției Gospodărie de Partid a CC al PCR
- Gheorghe Nicolae - prim-secretar al Comitetului județean de partid Tulcea
- Gheorghită Aurel - ministru oțelărar, secretar al Comitetului de partid pe secție, Combinatul siderurgic Galați
- Ghișe Dumitru - director al Editurii Politice, prorector la Academia de Studii Social-Politice de elângă CC al PCR
- Ghiță Grigorie - general-maior, comandant al Trupelor de Securitate București
- Ghițuțică Maria - prim-secretar al Comitetului județean de partid Iași
- Giosan Nicolae - președintele Marii Aduunări Naționale, prim-adjunct al șefului Secției pentru Problemele de Agricultură a CC al PCR
- Gușă Ștefan - prim-adjunct al Ministerului Apărării Naționale și șef al Marului Stat Major
- Hanganu Mihai - secretar pentru problemele organizatorice al Comitetului județean de partid Neamț
- Horobțean Constantin - secretar pentru problemele organizatorice al Comitetului județean de partid Satu-Mare

ARTICOLUL ZILEI

Drumul de la fabrică la amfiteatru

Numai privind-le pe tinerele acestea care au întipărit pe chip nu doar frumusețea vârstei, ci și una care vine dinăuntru, o privire iscoditoare și vie a timpului lor, de o vitalitate care pare a concura sau mai exact a completa pe cea a vârstei abia ieșită din adolescență, rămâi fermecat. Sunt cinci. Dimineața, muncitoare (patru în laboratorul central și de cercetare și alta în serviciul tehnic), iar seara în amfiteatru, studente, toate la Întreprinderea Textilă „Dacia” și, în același timp, toate la Politehnică, la Facultatea de Tehnologie Chimică, secția serală, firește. Mezina, Suzana Udrea, în anul II, celelalte, Augustina Lungu, Corina Stoica, Rodica Dumitru și Cristina Alexe, în anul V. Augustina studiază chimia macromoleculară, iar la laborator răspunde de analiza apelor reziduale.

- Personal găsesc că a munci și a învăța, cum e cazul nostru, adică să lucrezi într-un laborator de chimie și seara să continui studiul în același domeniu este ideal. Și am să vă dau doar un exemplu: anul trecut, la unul dintre cursuri se predau în mare parte operații pe care eu le fac zilnic în laborator. Ascultându-le, mi-am dat seama cât de utilă este impletirea aceasta armonioasă între muncă și studiu. Câștigul nostru față de alți tineri cred că este acela că învățăm să prețuim mai bine timpul. Cum avem puțin timp liber, deschidem repede caietele. Suzana, mai micuță, dar cu aceeași privire sfredelitoare, absolventă a Liceului de Fizică-Matematică, a început prin a lucra în laboratorul de la „Dacia”. S-a molipsit imediat de pasiunea generală din laborator pentru chimie.

- Întâi am văzut și am simțit ce înseamnă un laborator chimic. A fost marea mea descoperire, după care drumul era conturat: Facultatea de Tehnologie Chimică, numai că eu am ales secția anorganică. Și pe mine mă pasionează munca plină de răspundere din laborator:

analiza materiilor prime care vor intra în fabricație. Mîntea mea e continuu pe fază, de calitatea acestor produse depinde cea a țesăturilor noastre, așa încât nu-mi pot îngădui să mă joc cu analizele. Cu atât mai mult cu cât avem de curând aparatură nouă, care ne îngăduie analize cu mult mai subtile.

- Și privesc din nou la Augustina și Suzana, la seriozitatea matură cu care au intrat în viață și văd în ele tineretul nostru, clasa muncitoare care învață, care va înfăptui operațiunile complicate ale industriei aflate într-o continuă modernizare. Cristina Alexe, și ea la aceeași facultate, lucrează la serviciul tehnic și seara este responsabilă grupei 995 B. Ce este o responsabilă de grupă? În primul rând, un om cu note mari, care s-a impus în fata colegilor săi. Și, ca o apreciere a întregii sale activități, colectivul în mijlocul căruia trăiește l-a acordat încrederea de a fi primită în rândul comunistilor.

- Și, iată-ne în fața altei tinere, Florica Azoitei, de șase luni absolventă a aceleiași facultăți, secția subinginerii, și ea membră de partid, acum stagiară, la secția vopsitorie, întrebând-o dacă rămâne la Întreprinderea „Dacia”. Florica Azoitei răspunde fără să stea pe gânduri:

- Dvs. nu știți că această întreprindere, colectivul ei, este familia mea, a noastră? Căci aici lucrează mama de-o viață, CTC-istă, și tata, electrician; aici a lucrat mai întâi fratele meu mai mare, tot electrician, care a urmat la seral o facultate de construcții și acum e șef de lucrări la Centrala nucleară de la Cernavodă, iar mezinul familiei noastre, fratele meu George, este și el seralist la Telecomunicații.

„Dacia”, așadar, înseamnă și locul de muncă, dar și îndrumătoarea zecilor de tinere spre licee și facultăți.

Aneta Popescu
Femeia, nr. 12/1989

RADIOGRAFII CULINARE

Piroști la greu

Într-o seară, târziu, sună telefonul. O cunoștiță de-a mea, din Ardeal, mă anunța că trece pe la mine, pentru o noapte. Cu soțul, mergea într-o excursie în Bulgaria. Plecarea era din București. Nici o problemă. Tocmai făcusem un troc rodnic, în vederea pregătirii pentru Crăciun. Obținusem făină, ouă, smântână, brânză și 3 kilograme de carne. Unele aveam să le folosesc pentru cozonacii de Crăciun și celelalte pentru mâncare, până când cumpăram un porc. Bun.

Zgărită foc! Mă gândeam ce anume să le pregătesc amicilor mei, dar fără să afectez prea mult proaspetele achiziții. Și, unde mai pui că nici nu rămăneau la noi mai mult de o noapte. Dar, după cum zicea bunica, „Poartă-te cum ți-i rangul!”, nici prin gând nu-mi trecea să nu le fac ceva deosebit, chiar dacă ei nu erau nici pe departe... Așa că am făcut un fel de listă de bucate și de ingrediente, doar în gând. Am exclus multe dintre ele și am rămas la capitolul aluaturi, ținând cont că și lor le plăceau. Și pentru că se duceau în Bulgaria, m-am gândit că e bine să le fac eu ceva cocăraie, ca să aibă și ei cu ce să le compare pe cele bulgărești...

- Simțeam așa un impuls sadic... Cum ședeam cu ochii pe pereți, zăresc în bibliotecă „minunea” lui Esop. Limbile... Hal! Ei bine, voi proceda aproape la fel, dar cu alte ingrediente! Am să fac piroști! Ce legătură are? N-are! Dar... când le voi servi trei feluri de piroști... Adică din cele cu carne, cu brânză sărată și cu brânză de vaci...

La început, am pus la fiert o bucată de carne, cam de o jumătate de kilogram. Am pus de preparat aluatul. Pentru fiecare fel de umplutură am folosit trei pahare de făină, două ouă, o jumătate de pahar de smântână, trei linguri de untură, o jumătate de pachetel de drojdie și sare. Am format trei bucăți de aluat pe care le-am lăsat la dospit, după care am început a pregăti umpluturile. Prima am pregătit-o pe cea cu brânză de vaci. Am bătut două ouă cu trei linguri de zahăr și zahăr vanilat, apoi am adăugat patru linguri cu vârf de brânză de vaci și un praf de sare. Am frecat bine amestecul până am obținut o cremă.

Dintr-o bucată de aluat am întins o foaie groasă cam de 4 milimetri, am tăiat-o în pătratele cam de 6 centimetri, am montat în mijlocul fiecărui pătrățel câte o linguriță de cremă și am strâns bine, în mijloc, colțurile. Le-am lăsat în tava unsă cu ulei, până au mai crescut puțin, le-am uns cu ou, apoi le-am dat la cuptorul încins, la foc potrivit.

Am pregătit umplutura pentru piroștii cu brânză sărată, adică: am bătut două ouă, am ras peste ele o bucată de brânză telemea, cam un sfert de kilogram, am tocat mărunt o legătură de mărar și le-am amestecat bine. Cu pasta asta am umplut pătrățelele de la cealaltă bucată de aluat. Le-am pus în tava unsă cu ulei și le-am lăsat la crescut până le-am scos din cuptor. Înainte să le dau la copt, le-am uns cu ou. Pe cele cu brânză de vaci le-am pudrat cu zahăr pudră.

Între timp se fierseze carnea, așa că am scos-o la răcit și am dat-o prin mașina de tocat. Am tăiat mărunt trei cepe potrivite, pe care le-am înăbușit cu un praf de sare, am adăugat carnea, apoi puțin piper și le-am lăsat să se îmbine de gust, cam 5 minute. Am oprit focul, am adăugat o legătură de mărar și una de pătrușel tocate fin, apoi am bătut un ou pe care l-am turnat peste compoziția căldută. Am făcut ultimul rând de pătrățele de aluat și le-am umplut cu tocătura de carne. Le-am împachetat la fel și le-am montat în tava unsă cu untură. Le-am uns cu ou și le-am dat la cuptor.

Am dus în sufragerie plătoul cu piroștii vanilate care te ameteau cu mirosul lor dulceaș și aspectul de bulgărași pufoși, le-am adăpostit în cămară pe cele cu brânză sărată, rumenitoare și rușinoase. La urmă, le-am scos din cuptor pe cele cu carne, dolofane, cu miros îndrăznet de chiftea și pâine caldă. Rumene și pufoase, de imbiau și te ameteau.

A doua zi, când au venit amicii, le-am pus la cuptor ca să le încălzesc și le-am dat o lovitură de grație, pentru că toată noaptea i-am ținut pe votcă și piroști de trei feluri.

Veronica BECTAS

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri, numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** 10,9 LEI

Cartile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

DIN PRESA EXILULUI

STATUILE MOR ÎN PICIOARE

În uriașa Piață a Defilărilor din Budapesta, afisele multicolore ale filmului „SOS - fantome!” încearcă să deplaseze atenția de la ceea ce maschează palisada cenușie pe care sunt lipite. Coincidență nevinovată? Subtilă ironie adresată celor care înțeleg? Este, de fapt, ceva de văzut dincolo de acest gard? Mai curând dimpotrivă: dincolo este numai un spațiu gol. Statuia lui Lenin a dispărut. S-a evaporat!

Povestea a început în primăvara acestui an. János Kádár și dictatura proletariatului mai aveau încă câteva săptămâni de trăit. Lenin se clătina încă demult pe piedestalul lui. La propriu și la figurat. Statuia risca să se prăbușească. A trebuit să se decidă să fie coborâtă. Temporar - s-a spus atunci, la începutul primăverii. Atăta vreme cât ar fi durat lucrările de restaurare...

Diagnosticul era fixat încă din 1986. La început, problema nu fusese atât Vladimir Ilici însuși, turnat în bronz, cât pilonul pe care se sprijinea. Apele de infiltrație și gerul din timpul iernii, care le îngheța, au făcut să se crape placajul din granit roșu. Și fondurile lipseau. Municipality din Budapesta are cheltuieli mari, meru mai mari, dar totdeauna, în alte direcții. Mai „urgente” sau mai „practice”, dacă nu mai „importante” încă! Cine ar fi spus-o cu voce tare?! Totuși însuși Partidul socialist muncitoresc maghiar, numele oficial al partidului comunist transformat în urmă cu puțin timp în pur și simplu social-democrat, începuse să se dezinteresze de părintele Revoluției din octombrie. În ciuda aluziilor mai mult decât discrete ale municipalității, comitetul central nu s-a înghesuit să scoată măcar un singur forinț pentru renovare!

În 1989, la începutul anului, orașul s-a decis în sfârșit să acorde 15 milioane se forinți pentru reparații. Era și timpul! Statuia devenise de-a dreptul periculoasă și la începutul lui iunie, într-o noapte, Lenin și-a părăsit piedestalul.

„Ne întâlnim la Lenin!”

Statuia a prezidat toate marile ceremonii ale kádárismului. În 20 de ani. Ungaria aproape că a ajuns s-o îndrăgească: un punct practic de reper în jurul unei piețe lungă de un kilometru, în fața impozantului cartier general al sindicatelor oficiale. Câte idile s-au început și s-au sfârșit cu un rendez-vous „la Lenin”? Care budapestean nu s-a întâlnit măcar o dată cu cineva lângă piedestalul roșu, chiar uitând cine tronează deasupra lui?

În primăvară, când s-au găsit în sfârșit banii pentru reparații, spiritul reformist făcea deja ravagii: Imre Pozsgay, în ascensiune în conducerea comunistă, visa cu voce tare social-democrația. Primarul Budapestei a primit telefoane care denunțau risipa reprezentată de fondurile alocate pentru repararea lui Lenin, apoi au urmat scrisorile contribuabililor indignați. În sfârșit, a existat și un apel de protest, susținut de opoziție.

Încurcat, consiliul municipal oprește lucrările. Și se descarcă, însărcinând un comitet de experți să decidă: arhitecți, sculptori... Lupta de opinii continuă între cele trei curente care traversează partidul comunist pe cale de nisipire. Reformiștii doresc să se debaraseze de acest simbol al socializmului de Stat. Conservatorii vor cu orice preț să-l vadă pe Lenin întors pe pilonul său bine betonat. Cât despre mișcarea centristă, aceasta ar fi gata la orice doar să apropie și să unească extremele: de acord cu statuia, dar fără soclul prea arrogant!

De fapt, toată lumea știe că „el” nu o să mai revină. Attila Zsigmund, directorul Galeriei Budapestei și al departamentului cultural al Primăriei, recunoaște cu jumătate de glas: „Statuia este foarte prost situată. Piața Defilărilor este o măturie a megalomaniei staliniste. Pentru a-l pune pe Lenin în valoare, a trebuit

Dată jos pentru reparații, statuia lui Lenin n-a mai revenit niciodată în Piața Defilărilor din Budapesta FOTO: WWW.SZOBORPARK.HU

adăugat acest pilon cu probleme tehnice și neadecvat ansamblului”. Motivele sunt, deci, estetice! Comitetul de experți este de aceeași părere. Tendința afirmată este de a-l pune pe Lenin la locul lui, dar într-o altă formulă. Mai estetică, desigur! Attila Zsigmund nu-și face, însă, iluzii: „Sarcina municipalității nu este ușoară. Dacă Lenin va reveni, va trebui să facă față unui val de proteste mai mare decât cel actual”. Și aceste cuvinte erau spuse încă în mijlocul verii...

Germania de Est: Răsturnări dramatice

Pentru prima oară în istoria Germaniei Democratice, în fruntea statului a fost numit prof. Manfred Gherlah (61 ani), primul politician necomunist.

Cu câteva luni înainte, încă de pe vremea domniei lui Honeker, prof. Gherlah a început să-și facă auzite criticile la adresa regimului, declarând că partidul din care face parte - Partidul Liberal - sprijină libertatea de circulație, de alegere, a cuvântului și a inițiativei private în cadrul sistemului existent.

La începutul lunii octombrie el a fost de părere că comuniștii trebuie să renunțe la conducerea absolută, ceea ce i-a atras simpatia maselor, factorii de opoziție considerându-l pretendentul cel mai nimerit să-l înfrunte pe Egon Krenz. Gherlah n-a dorit înfruntarea cu Krenz după demiterea lui Honeker, rămânând mai

departe în funcția de vice-președinte, așa cum a funcționat încă din anul 1960, când Honeker era președintele.

Aflat în fruntea Partidului Liberal din 1967, în ultimii cinci ani a reușit să ducă la creșterea numărului membrilor de partid la 100 mii. Ziarul partidului „Montag” este socotit una dintre cele mai serioase publicații din Germania Răsăriteană. Nu de mult timp, Gherlah și-a exprimat regretul pentru perioada cât a colaborat cu Honeker, în special în perioada cât a fost activ în mișcarea comunistă de tineret din Leipzig. Gherlah va deține funcția până la proximele alegeri. Opoziția propune drept candidat pentru funcția de președinte pe poeta Christina Wroff, care a fost persecutată de vechiul regim ca urmare a ideilor sale demascatoare.

După demisia lui Egon Krenz și a celorlalți conducători de partid, în mod practic partidul comunist german a rămas fără vreo personalitate care să-l îndrume. În ședința convocată pentru azi, comitetul central armează să-și aleaga un nou secretariat și un nou birou politic. Comentarii bine informați sunt de părere că „bulgărele de zăpadă” care a început să se rostogolească va atrage încă multe prăvăliri.

Sovieticii au împiedicat vărsarea de sânge în Germania Răsăriteană

Vechiul lider social-democrat din Germania Occidentală, Willy Brandt, a dezvăluit că cine a evitat vărsarea de sânge în uriașele manifestații de masă de la Dresda și Leipzig au fost tocmai sovieticii. Într-un interviu acordat în comun cotidianului Sued-Deutsche Zeitung, celui francez Le Monde și celui britanic Financial Times, a făcut aluzie la faptul că Honeker și oamenii lui au dorit ca armata sovietică staționată în RDG să-și părăsească cazarmele pentru a ajuta forțele de securitate germane (STASI, actualmente în total proces de dizolvare) „pentru a stărpi tulburările provocate de contra-revoluționari”, dar probabil, conform unor ordine superioare, armata sovietică s-a menținut în afara conflictului. În manifestațiile la care s-a referit Brandt, desfășurate a doua zi după sărbătorirea a 40 de ani de la proclamarea Republicii Democratice Germane, la care a participat și Gorbaciov personal au participat peste șaptezeci de mii de persoane. „Ziua aceea va fi pomenită ca o zi deosebită a legăturilor germano-sovietice. În ziua aceea doar ofițerii sovietici au împiedicat baia de sânge german” a subliniat Brandt, dar a refuzat să ofere amănunte suplimentare.

Lección cizmelor lui Stalin

La Budapesta, totul se mișcă repede. Câteva săptămâni mai târziu, directorul Galeriei declară: „Piața Defilărilor și-a pierdut funcția. S-au terminat manifestațiile de masă în fața conducătorilor partidului adunați la tribună”. Statuia se află acum într-o turnătoare iar zvonurile pretind că bronza i-ar servi la... turnarea unor clopote. Attila Zsigmund dezmente: „Ceea ce trebuie, este să se găsească un amplasament într-un mediu mai natural, în armonie cu proporțiile statuii. Ori acest amplasament se tot caută...”. Se spune însă că de luni de zile nu a mai fost văzut un muncitor pe santierul statuii.

Adevrul, 8 decembrie 1989
Articol primit prin bunăvoința doamnei Ditta Goshen, coordonatoarea a Centrului de Studii și Cercetare a Istoriei Evreilor din România de la Universitatea Ebraică din Ierusalim.

DIN ARHIVA MINISTERULUI DE EXTERNE

Petăr Mladenov discutase la Moscova cu Mihail Gorbaciov

Informarea Ambasadei României la Sofia către Ministerul Afacerilor Externe

08 decembrie 1989, ora 08:00
Tovarășului director Lucian Petrescu.

Cu privire la vizita lui Petăr Mladenov la Moscova, dintr-o convorbire cu ambasadorul sovietic, vă informez:

Vizita a fost cerută de P. Mladenov înainte de întâlnirea multilaterală din 4 decembrie. Discuțiile au durat două ore. În paralel au avut convorbiri ministrii de Externe. M. Gorbaciov n-a dorit să intre în detaliu pe problemele economice. Cei doi conducători s-au informat reciproc despre situația internă din țările lor, ajungând la păreri asemănătoare pe

următoarele aspecte: Noua conducere din Bulgaria trebuie să ia măsuri inovatoare cât mai repede, pentru a nu o lua masele înainte.

Să nu se cadă în euforie că la apropiata plenară a CC al PCB se va rezolva totul, însă orice întârziere ar putea fi folosită de opoziție pentru degenerarea situației. De acord cu intensificarea colaborării în cadrul CAER și al Tratatului de la Varșovia. În domeniul economic - prioritar pentru P. Mladenov - a insistat să crească volumul schimburilor comerciale peste cel realizat anul trecut (13 miliarde ruble), în special pe seama exportului de mașini bulgărești. De asemenea, a cerut să nu se reducă structura și volumul materiilor prime importate până acum din

URSS, respectiv: gaze naturale, energie electrică, cărbuni, minereu de fier, bumbac etc.

M. Gorbaciov a arătat că URSS are greutăți economice foarte serioase, că trebuie să facă noi importuri de produse agroalimentare, de rezolvare acestora depinzând succesul în perspectivă al procesului de „restructurare” în toate domeniile. Din aceste motive URSS este nevoită să reducă schimbuluri cu țările socialiste, să valorifice pe devize convertibile o serie de produse. Singura cale pentru menținerea și creșterea volumului schimburilor este cooperarea în producție, sub toate formele și între oricare întreprinderi care vor găsi că au interes. P. Mladenov a insistat că are greutăți foarte serioase

în domeniul politic. În ce privește cooperarea în producție, el a arătat că s-a vorbit mult de aceasta, însă s-a făcut foarte puțin, întreprinderile comune, multe la număr, nu și-au dovedit în viață avantajele scontate.

Într-un articol de fond al ziarului Raotnicesko Delo, cu privire la această problemă se arată: „Anunțarea zgomotoasă a înființării întreprinderilor mixte între Bulgaria și URSS nu s-a transformat într-o dezvoltare rapidă și eficientă a cooperării și specializării potențialului nostru industrial și tehnologic”. M. Gorbaciov a propus ca problemele să fie discutate cu N. Rijkov, în timpul vizitei de două zile pe care o va face în Bulgaria înainte de întâlnirea CAER din ianuarie. Referindu-se la apropiata Ple-

nară a CC al PCB, P. Mladenov a informat că trebuie să ia imediat o serie de măsuri, inclusiv de modificare a conducerii, datorită presiunii opiniei publice. Pentru schimbări din conducerea de partid sunt vizate Pencio Kubadinski, Gheorghe Iordanov, Ivan Dapanev, Nacio Papazov (numit recent), Jordan Iotov. Aceștia au susținut schimbarea de la Plenara din 10 noiembrie, însă s-a cerut la diverse întâlniri eliberarea lor.

Vasile Pungan
Document din volumul: 1989 - Principiul dominoului. Prăbușirea regimurilor comuniste europene, Ediție de: Dumitru Preda și Mihail Rotegan, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000, p. 413-414

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Ungaria, alarmată de valul refugiaților

REL: Buletin de știri, ora 17:00: „30.950 de refugiați au sosit în ultimii doi ani în Ungaria. Șeful Comisiei interministeriale maghiare pentru problema refugiaților, Zoltán Gall, a afirmat că peste jumătate din refugiați sunt de origine etnică maghiară, cifra refugiaților fiind în creștere. Zoltán Gall a mai afirmat că majoritatea refugiaților din România s-au stabilit în Ungaria. Numai 2.709 au plecat în alte țări, iar 540 s-au repatriat. Unui număr de 2771 de refugiați li s-a respins din diferite motive cererea de a se stabili în Ungaria. Demnitarul de la Budapesta este de părere că în rezolvarea cererilor refugiaților din România nu ar trebui făcute dis-

criminări datorită originii etnice, dar nu ar trebui să se permită ca fluxul acestora să creeze tensiuni sociale.

În luna octombrie, Zoltán Gall afirmase la o reuniune la Geneva că Ungaria are de făcut față unor condiții economice grele, printre care și lipsa de locuințe. Iar dacă exodul din România va continua, s-ar putea ivi grave probleme sociale și economice.” (Arh. SRI, Fond D, Dosar 11345, Vol. 5, p. 467)

Din volumul „E un început în tot sfârșitul. Culegere selectivă din programele radiodifuzate în zilele de 17-25 decembrie 1989”, Editura Casa Radio, București, 1998, p. 26

SALUTĂRI DIN... SINAIA!

Ilustrație tipărită de Editura SPORT-TURISM și difuzată de Poșta Română

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Fisuri în fortăreața lui Ceaușescu

În prima săptămână a lui decembrie 1989, Nicolette Franck scria, în cotidianul La Libre Belgique, despre neliniștea care se intensifică în România, dar și în lume, unde opinia publică începea să se pronunțe asupra realităților românești.

„Pentru a arăta că susține pe deplin acțiunea regelui Mihai de România, exilat în Elveția, și, în special, apelul pe care acesta l-a adresat, la 27 noiembrie, președintelui Bush și Gorbaciov, Doina Cornea a intrat, din nou, de la 30 noiembrie, în greva foamei. Doina Cornea, fostă profesoară de franceză la Universitatea din Cluj, este în fruntea rezistenței din interior a României. Persecutată, arestată, agresată și chiar bătută în plină stradă, ea este supusă unei severe supravegheri la domiciliu, în orașul Cluj; vreo 40 de poliști în uniformă și în civil pândesc pentru a împiedica orice vizitator să se apropie. La începutul lui noiembrie, ea a făcut deja o grevă a foamei pentru a manifesta împotriva arestării, la Iași, a scriitorului Dan Petrescu și a încetat greva după eliberarea acestuia. Această eliberare a avut loc în ajunul deschiderii celui de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, care, la 23 noiembrie, aproba prin aclamații și aplauze realezarea lui Ceaușescu în postura de secretar general de partid.

Începând o nouă grevă a foamei în semn de susținere a regelui Mihai I care, în apelul său cerea ca „nefericitul” popor român să nu fie uitat când va avea loc întâlnirea de la

Malta”, Doina Cornea nu-și maniștră pentru prima dată simpatia față de Suveranul detronat de comunisti. Astfel, ea a reușit, nu cu mult timp în urmă, să trimită în Occident un mesaj în care ea își exprima speranța că „Maiestatea Sa va salva țara pentru a doua oară, cum a mai făcut-o la 23 august 1944”. La acea dată, Mihai I a asigurat ruptura alianței României cu Axă, împiedicând ca țara sa să devină câmpul de bătălie dintre armata germană și Aliați.

Atitudinea revolvatelor Doina Cornea nu este unicul semn rău prevestitor pentru clanul Ceaușescu. Aflăm într-adevăr că, în timpul celor cinci zile consacrate congresului partidului comunist, mai mulți ofițeri, printre care și generali au primit domiciliu fortat, sub ochiul vigilenț al agenților Securității. Cu siguranță, aceasta din urmă, care depinde de ministerul de Interne, este la rândul său organizată militar. Dar ea nu ar face față armatei, al cărei prestigiu este diferit pentru că nu s-a compromis în serviciul lui Ceaușescu. Șefii săi și armele din dotare sunt de calibrul superior.

La congres, Ceaușescu a condamnat sever reformele lui Gorbaciov și pe cele în curs, în țările vecine. La Moscova, întrevederea dintre Gorbaciov și Ceaușescu a permis, potrivit cotidianului român Știința, o discuție „sinceră” ceea ce se poate traduce, din limba de lemn, drept o discuție „furtunoasă”. Ceaușescu nu poate conta decât pe China, Cuba și Coreea de Nord, și, aparent, mai

puțin pe armata română. Pentru că ofițerii, cei mai mulți formați în URSS, sunt favorabilii reformelor și, asemeni tuturor românilor, împotriva comunismului în general și împotriva clanului lui Ceaușescu, în particular.”

Doina Cornea a făcut și subiectul unei știri transmise de Radio Europa Liberă și preluate de agenția Reuters. „Scriitoarea desidentă Doina Cornea a început o grevă a foamei pentru a atrage atenția asupra situației grele a românilor, potrivit unui purtător de cuvânt al Ligii pentru Drepturile Omului din România.

Purtătorul de cuvânt al organizației cu sediul la Paris, a declarat, potrivit Reuters, că Doina Cornea a început greva foamei la 30 noiembrie la ea acasă, în orașul Cluj unde se află, împreună cu soțul ei, în arest la domiciliu.

El a spus că Doina Cornea refuză mâncarea în semn de sprijin pentru mesajul Regelui Mihai, fostul conducător exilat din România, mesaj adresat președintelui George Bush și liderului de la Kremlin, Mihail Gorbaciov, în timpul recentei întrevederi de la Malta.

România președintelui Ceaușescu s-a opus până acum valului liberalizării care a cuprins alte țări est-europene.”

Arhiva Open Society (Budapesta), Institutul de Cercetare al Radio Europa Liberă, secția română (Traducere din limba franceză de Eliza DUMITRESCU)

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

ICVS „Pasteur”, cu sediul în București, Șoseaua Giulești numărul 333, Sector 6, scoate la concurs posturi de medici veterinari și un post de responsabil economic de formă, în condițiile Legii nr. 57/1974 și Legii nr. 12/1971. Termenul de înscriere: 30 de zile de la data apariției anunțului la ziar.

Centrala România „Film” încadrează prin concurs conform prevederilor legale, contabil principal. Candidații trebuie să aibă domiciliul stabil în București și vechime în Compartimentul financiar-contabil.

Fabrica Grăul încadrează de urgență inginer mecanic și energetic, condițiile de încadrare sunt cele prevăzute de Legea 12/1971.

Căutăm persoană cunoscutoare limbă germană, supraveghere fetiță, patru ore dimineață, zona Griviță

VĂNZĂRI

Vând urgent apartament elegant, în vilă, 5 camere, garaj, singur curte, dependințe multiple, liberabil imediat, nu necesită reparații.

Vând minicomputer pentru jocuri, sistem muzical tip Rack, boxe Unita 50 W, dublucasetofon Hitachi nou, videocasete înregistrate, televizor.

tv 8 decembrie 1989

19:00 Telegazeta. Înăptuim hotărârile marelui forum al comuniștilor români!

19:25 Congresul al XIV-lea - Congresul marilor victorii socialiste

Programul partidului - program de muncă și de viață al întregului popor. Documentar

Redactor Anca Arion

19:45 România în lume. Documentar. Redactor Felicia Meleşcanu

20:05 Glorie, neperitoare glorie! Cântec patriotice, revoluționare

20:20 Hotărârile Congresului al XIV-lea al partidului - mobilizator program de muncă pentru întregul nostru popor.

Diminuarea cheltuielilor de producție. Creșterea rentabilității

Redactor Octavian Cepraga

20:40 Copiii cântă patria și partidul Program literar-muzical-coregrafic în interpretarea unor formații pionierești și ale soimilor patriei, laureate ale Festivalului național „Cântarea României”.

Redactor Eugen Patriche

21:00 Hotărârile Congresului al XIV-lea al PCR la temelia perfecționării învățământului românesc. A fi revoluționar în știință, în tehnică, în întreaga viață

Redactor Livia Diaconu

21:20 Univers, materie, viață. Emisiune de educație materialist-științifică. Redactor Andrei Banc

21:50 Telegazeta

22:00 Închiderea programului

vremea

Vremea a fost în general închisă, cu cerul variabil. Innourari mai accentuate s-au produs la început în regiunile nordice, apoi și în sudul țării. Precipitații slabe sub formă de ninsoare au căzut pe alocuri în nordul țării și sub formă de ploaie, lapoviță și ninsoare în sud, unde cu totul izolat s-a produs

și polei. Vântul a suflat slab până la moderat cu unele intensificări în estul țării, cu viteze de 35-55 kilometri pe oră și la munte până la 100-125 kilometri pe oră. La București, vremea a fost în general închisă. Cerul a fost mai mult noros în a doua parte a intervalului.

amintiri

Diverse

ORIZONTAL: 1) Lucrătoare într-o întreprindere industrială. 2) Bine gospodărit. 3) A trece un substantiv prin toate cazurile gramaticale - Vedere! 4) În miez! - Folosită în industria textilă - „Căzura românească”. 5) A remarca. 6) La ieșirea din Piața Romană! - Întreprindere „Autobuzul” - Localitate urbană. 7) A intensifica desfășurarea unei acțiuni. 8) Verigă - Tratați prin introducerea de aer. 9) Feroviar - Acuma (reg.). 10) Între stațiile de metrou - Ziar (reg.).

VERTICAL: 1) Oraș ce cunoaște prefaceri urbanistice. 2) Orez (pop.) - Abreviere pentru Alto-Cumulul (meteor.). 3) Siglă pentru „Catalog de nebuloase și de roiri stelare” - Măsoară un ciclu de activitate. 4) Sistem de însușire a cunoștințelor profesionale. 5) Activități inaugurate. 6) Află la vârsta integrării sociale - întreprindere de reparații auto (siglă). 7) La intrarea în cartierul Ozana! - Polimer alcătuit din două molecule. 8) Dublă! - Așezământ bucureștean pentru ocrotirea sănătății. 9) Radioteleviziunea Română - Pâinișoara. 10) Adverb de mod - Argint.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Dicționar: AMA, USAG, MOVA.

Informația Bucureștiului, 1989